

Der ere flere Veie. Landbruget venter sig vel ikke, at der skal ske Mirakler og Underværker i Lovgivningen eller ved Statens Indvirken paa disse Omraader; men det veed meget vel, at naae vi først til rolige Lovgivningsforhold, vil der kunne udføres ikke saa Lidt paa denne Maade til Ophjælping af Landbruget. Den høitærede Finantsminister er ogsaa selv gaaet ud fra samme Betragtning. Da han nemlig ved Indbringelsen af Lovforslaget reiste Spørgsmaalet om, hvorledes man skulde komme det betrykte Landbrug til Hjælp, tilbød der sig ogsaa for hans Tante strax det, først at hjælpe til at formindste Produktionsudgifterne, altsaa ved at lette Landmandens Udgifter, og det maatte jo atter føre Tanterne tilbage til en Lettelse af Skatterne. Han sagde, at dette vilde kunne ske, dersom man naaede til en samlet Loldreform. Ved en saadan vidste han meget vel, at der var Udstilligt, som kunde opnaas til Hjælp for Landbruget, men, sagde han, den Veie er afftaaren. „At naae til en samlet Loldreform maa vi slaa en Streg over paa Grund af de nuværende vanskelige Forhandlingsforhold“, og den høitærede Finantsminister slaar sig uden videre til No dermed. At han ikke desto mindre ud fra sit eget Synspunkt ser paa dette Forhold med et overordentlig alvorligt Blik og endnu mørkere og tristere, end jeg er i Stand til at se derpaa, fremgaar af hans Ord, idet han brugte Udtrykt som disse, „at han vilde anse det for at være meget beklageligt, om det danske Landbrug paa Grund deraf — nemlig de nuværende vanskelige Forhandlingsforhold — skulde vente paa den nødvendige Beskyttelse og maaste vente, til det vilde blive for sent.“ Den høitærede Finantsminister er altsaa fortrolig med den Tante, at Udebliven af Støtte kunde faae den Betydning for det danske Landbrug, at det overhovedet blev for sent, at det gik til Grunde, at Landmændene gik fallit fra den ene Ende af Landet til den anden. Og dog siger den høitærede Finantsminister, at den Veie, som han erkjender for at være den rigtige, nemlig at lette Landbruget ved at formindste dets Produktionsudgifter, kan ikke benyttes; den slaar han en Streg over, og han venter rolig til det Tidspunkt, da det maaste er for sent.

Jeg vil tillade mig nogle Bemærkninger om den Udvikling, som vort Landbrug har været underkastet i den sidste Menneftaalder. Den er ikke ubekendt for Noget, og vi glæde os over den, i den Tro, at den Veie, hvorpaa Landbruget nu er slaaet ind, er den rigtige. Vi have tidligere gjort dyrefjorte Erfaringer

ved de Afveie, Landbruget har været inde paa. Vi have set, hvorledes Landet har været udpint ved overdreven Kornudførsel og Kornsalg, der findes næppe den Landmand i Landet, som ikke erkjender dette og efter fattig Leilighed og Evne søger at komme bort derfra ved at slaa ind paa Opfødring af Kornet og Fodning af Kreaturer, og det er jo naaet for Manges Bedkommende i et saadant Omfang, at de Herrer jo meget vel vide, at der er mange Bønder i Landet, som ikke sælge en eneste Kjerne Korn, men tværtimod kjøbe Korn, der fodres op til Kreaturerne. Ved Siden deraf er der den Bestræbelse, at det Korn, man producerer til Salg, skal blive den fineste og kostbareste Vare, altsaa den Vare, som bedst vil være i Stand til at bære Transportomkostningerne, der jo altid her vil kræves. Produktionen af fint Maltbyg er kommen til at spille en Rolle i Landbruget, som allerede har en temmelig stor Betydning, og forhaabentlig vil den blive større endnu. Endelig har man det Ønske, at de simple Varer skulde kunne i langt større Omfang end nu blive affatte til Brug i Brænderierne; thi Brænderierne kunne bruge simple Varer, naar vi blot komme bort fra det nuværende Beskatningsystem. Ud denne Veie har Landbruget gjort store Fremstridt, og naar de lave Kornpriser, som vi have i dette Dieblit, ikke fuldstændig have ruineret de danske Landmænd, er Grunden alene den, at de i en saa væsentlig Grad have slaaet ind paa en Veie, hvorved de lave Kornpriser ikke kunne til at skade dem saa meget, saa længe de blot kunne faae nogenlunde Betaling for de Produkter, man ved Opfødring af Kreaturer tilveiebringer. Nu ser jeg nok, at der i et stort Hovedstadsblad for nogle Uger siden — det var i Dagbladet — i Anledning af den Tilstand, der i det Hele taget nu var til Stede i det danske Landbrug, udvikledes, at alle disse Fremstridt i Grunden vare noget Hofuspokus, Noget, som til skyvende og sidst skyldtes Vensfire, det var Ideer, som Vensfire var kommen ind paa, og som vare ganske ubrugbare. Og saa skildrede man, hvorledes en gammel Høirebonde levede, han indlod sig ikke paa disse Ideer, han sad ude paa sin Gaard og levede af sin Kornavl saaledes som i gamle Dage. Jeg opfattede dette saaledes, at Ordet Fremstridt ikke alene i politisk Henseende, men ogsaa i økonomisk Henseende, var Noget, som Høire var bleven bange for. Men at det virkelig skulde være trængt saaledes igjennem, at Høires Chef, den nuværende Finantsminister, vilde fremlægge et Forslag paa dette Bord, hvis Tendentz, naar man ser paa Landbrugets Udvikling, jo aabenbart ikke kan være